

LICG HUISDIERENBIJSLUITER

DE HANDLEIDING VOOR HET HOUDEN VAN HUISDIEREN

Serie reptielen

Klemmer's daggekko

Phelsuma Klemmeri

De Klemmer's daggekko is één van de kleinste gekkosoorten. Het is een kleurrijke dag-actieve hagedis. Hij beweegt zich snel en kan dankzij zijn speciale hechttenen tegen gladde oppervlakten, zoals de terrariumwanden opklimmen. Dit alles maakt deze daggekko erg leuk om naar te kijken.

Kies het juiste dier voor uw situatie: lees vóór het kopen eerst of de Klemmer's daggekko het huisdier is dat u zoekt.

Algemeen

De Klemmer's daggekko is een hagedis die behoort tot de gekko's van het geslacht Madagaskardaggekko's (*Phelsuma*). Er bestaan ongeveer 60 soorten *Phelsumas*. Het zijn vaak kleurrijke dagactieve gekko's die voornamelijk op Madagaskar en op bij Madagaskar gelegen eilanden voorkomen. Ze klimmen graag en gebruiken daarvoor hun hechttenen waarmee ze zich gemakkelijk over gladde bladeren of stammen kunnen voortbewegen.

Phelsumas hebben net als de meeste gekko's een zogenaamde bril. Hierbij zijn de oogleden vergroeid tot een transparante schub. In plaats van met de ogen te knippen worden deze met hun tong gereinigd. In tegenstelling tot nachtactieve gekkosoorten, hebben bijna alle dagactieve *Phelsumas* een ronde pupil. Andere kenmerken zijn een zeer fijn schubbenkleed, een prachtig gekleurde kop- en rugtekening, en het ontbreken van nagels aan de vingers en tenen.

Het uiterlijk en de bouw van de Klemmer's daggekko wijkt enigszins af van de andere *Phelsumas*. De totaallengte van een volwassen dier is ongeveer negen tot maximaal tien centimeter, waarvan iets meer dan de helft door de staart wordt ingenomen. Het lichaam en de kop zijn extreem afgevlakt waarbij de ogen haast kikkerachtig op de kop liggen. De kleuren zijn afwijkend van de meeste andere *Phelsumas*, omdat deze soort niet overwegend groen van kleur is. Bij de Klemmer's daggekko is de bovenzijde van de nek en kop geel. Ze hebben een voornamelijk turquoiseblauwe rugtekening, waarbij over de flanken van het oog tot aan de achterpoten een zwarte laterale band loopt die bij de gehooropening iets onderbroken is. De buikzijde is wit waarbij de gele keel duidelijk afsteekt.

Een Klemmer's daggekko wordt zo'n vijf tot zeven jaar oud.

Van nature

Elke *Phelsuma* soort heeft een eigen biotoop en verspreidingsgebied. De Klemmer's daggekko komt vooral voor in de secundaire bamboebossen bij de kust van noordwest Madagaskar. Hierbij heeft deze soort een voorkeur voor de oudere vaak afgestorven (gele) bamboestengels.

De Klemmer's daggekko is een levendige daggekko die constant in de weer is in zijn omgeving. Hij houdt geen winterslaap of winterrust. Madagaskar kent wel seizoenen in de vorm van een lange warme zomer met redelijk wat neerslag, en een iets koelere drogere winterperiode. De zomer valt samen met het legseizoen.

Huisvesting

Bij het opzetten, inrichten en onderhouden van een terrarium komt heel wat kijken. In het Praktisch document 'Het terrarium' leest u hoe u dat aan kunt pakken. Zorg er voor dat u minimaal één week vóór de aanschaf van de dieren een volledig ingericht terrarium klaar hebt staan en "draaiende" hebt.

Klemmer's daggekko's kunnen het beste paarsgewijs gehouden worden zonder andere dieren in hun terrarium. Op deze manier komt hun natuurlijk gedrag het beste tot zijn recht. Mannetjes hebben een sterke territoriumdrang en tolereren elkaar niet in elkaars omgeving. Bij het houden van groepen zal er een rangorde ontstaan onder de vrouwtjes en kan het voorkomen dat één dominante vrouw de andere vrouwtjes onderdrukt. Dit kan resulteren in vechtpartijen en verwondingen.

Om een koppel te huisvesten heeft u een terrarium nodig met minimale afmetingen van 35 x 40 x 50 centimeter (lengte x breedte x hoogte). Om ontsnapping te voorkomen moeten de openingen tussen schuif, val of klapruiten zo klein mogelijk zijn, vooral bij jonge dieren.

Het terrarium moet over een goede verluchting beschikken in de vorm van één ventilatiestrook onder de voorruit(en), en een grote gazonstrook in de bovenzijde. U kunt zelfs de complete bovenzijde van fijn metaalgaas maken.

Het terrarium kan het beste worden ingericht als een regenwoudterrarium, met op de bodem een laag zand, turfmoalm of bladaarde en met veel beplanting. Voor bekleding van de achterwand zijn materialen met een fijne tot helemaal gladde structuur het meeste geschikt vanwege de voorkeur van deze gekko's voor gladde oppervlakken. Ook moet er voldoende klimgelegenheid zijn in de vorm van gladde stammen, lianen, takken, en holle stengels zoals bamboe waarin gaten zitten, zodat die tevens als legplaats voor de eieren kunnen dienen.

Als beplanting zijn planten zoals nestvarens, dracena's, zamioculcas, sanseveria's en bromelia's geschikt. De planten kunnen het beste in de pot blijven staan zodat ze voor reiniging gemakkelijk uit het terrarium te halen zijn.

Het terrarium moet goed verlicht zijn. Dit komt de kleuren en het gedrag van de dieren ten goede, maar ook de in het terrarium aanwezige planten profiteren van een hoge lichtintensiteit. De verlichting kan het beste buiten het terrarium in een zogenaamde lichtkap op het terrarium worden ondergebracht, zodat de dieren zich niet aan de lampen kunnen branden.

Phelsumas houden van zonnen en voor het welzijn van de dieren is behalve een goede lichtintensiteit ook warmte essentieel. Als lichtbronnen worden TL-lampen, PL-lampen, halogeenlampen en soms (bij grotere terraria) HQI lampen gebruikt. Maak gebruik van een breedspectrum combinatie, bijvoorbeeld twee TL of PL lampen waarvan één met UV en de ander met wit daglicht. Gebruik verder een thermostaat-gestuurde halogeenspot voor de warmtebehoefte. Zorg voor een goede ligplaats onder de spot zodat de dieren kunnen zonnen. Bij de daglicht- en UVB lampen moet u er rekening mee houden dat ze regelmatig vervangen moeten worden, aangezien ze per dag een groot aantal branduren hebben en de UVB-afgifte achteruit gaat.

Dagelijks moet in het terrarium met lauwwarm water worden gesproeid zodat de dieren kunnen drinken en de luchtvochtigheid toeneemt. Doe dit ongeveer een uur voordat de verlichting uit gaat.

De temperatuur in het terrarium moet overdag tussen de 27 en 30 graden Celsius liggen en mag direct onder de spot tot 34 graden oplopen. De luchtvochtigheid overdag mag tussen de 60 en de 80% liggen. 's Nachts mag de temperatuur dalen tot 18 à 20 graden Celsius en kan de verwarming worden uitgeschakeld. De luchtvochtigheid mag dan oplopen tot 95%.

Verzorgen en hanteren

Reptielen zijn niet bedoeld om te knuffelen, maar om naar te kijken. De meeste reptielen zullen daarom ook nooit echt "tam" worden. Dat geldt ook voor een Klemmer's daggekko of andere *Phelsuma* soort. Een *Phelsuma* zal er niet aan gewend raken om gehanteerd te worden. Over het algemeen geldt dat het hanteren van deze dieren veel stress veroorzaakt en de gevoelige huid kan beschadigen.

Wanneer de dieren toch gevangen moeten worden, bijvoorbeeld bij het schoonmaken van het terrarium, kan men het beste een transparant bakje over het dier zetten als het op de wand zit en dan een stukje stevig papier voorzichtig onder het bakje schuiven en dit als deksel gebruiken. Pak een *Phelsuma* niet op bij de staart, het dier kan dan de staart verliezen. Deze groeit weliswaar weer terug, maar wordt nooit zo mooi als de originele staart.

Voorkom dat de tenen en vingers in contact komen met vette of olieachtige substanties, hierdoor verkleven de microscopische haartjes op de hechttenen waardoor de gekko's niet meer kunnen klimmen.

Phelsumas kunnen worden getransporteerd in een klein sluitbaar kunststof bakje met kleine ventilatie gaatjes. Om het dier tegen te grote temperatuurwisselingen te beschermen kunt u het bakje in een afsluitbare piepschuimen doos plaatsen.

Voeding

Het voedsel van de Klemmer's daggekko bestaat voor het grootste deel uit levende insecten. Ook zoete vruchten, nectar en de zoete uitscheiding van sommige planten en van cicaden en bladluizen worden opgelikt. Dode voedseldieren worden niet gegeten.

In het terrarium kunt u kleine krekels, kamer- of krulvliegen, fruitvliegen en wasmotlarven voeren. Verder kunt u één per week een klein beetje fruithapje voor baby's (perzik, abrikoos of banaan), honing en vruchtensiroop aanbieden. Voer geen meelwormen of buffalowormen, deze worden door *Phelsumas* slecht verteerd en bevatten weinig voedingswaarde. 's Zomers kunt u eventueel zelf insecten vangen, maar houdt er rekening mee dat deze geen bestrijdingsmiddelen bij zich mogen dragen!

Er is kant-en-klaar *Phelsuma* voer in poedervorm verkrijgbaar als aanvulling op het insectendieet. Hieraan zijn veel benodigde vitamines en aminozuren toegevoegd.

Volwassen dieren mogen drie keer per week worden gevoerd. Jonge dieren wat vaker, drie tot vier keer per week een kleine hoeveelheid. De insecten mogen niet veel groter te zijn dan de kop van het dier, en dienen bepoederd te worden met een hoogwaardig calcium /vitaminen/mineralen preparaat. Twee van de belangrijkste bestanddelen van deze preparaten moeten calcium en vitamine D3 zijn, om een goede groei van het skelet te bewerkstelligen. UV-licht dient ook voor de aanmaak van vitamine D3, maar is alleen niet afdoende.

U kunt voedseldieren kopen bij een terrariumzaak. Als u levende voedseldieren koopt, mogen deze niet te lang in het doosje blijven zitten, want dan gaat de kwaliteit snel achteruit. Als u meerdere terrariumdieren heeft, kan het aantrekkelijk zijn zelf voedseldieren te kweken. Voedseldieren hebben echter ook zelf voeding en verzorging nodig en deze verschilt per soort. Verdiep u hierin voordat u besluit zelf voedseldieren te gaan kweken. Vliegen kunt u voeden met rozenbottelsiroop, krekels met hondenbrokjes en goed gewassen groente en fruitvliegjes met fruit.

Voortplanting

De mannetjes daggekko's zijn iets groter en forser gebouwd dan de vrouwtjes. Ze zijn verder te herkennen aan hemipenissen aan de onderkant van de staartbasis en de duidelijke 'femoraalporiën' (klieropeningen) aan de onderkant van de dijen. De volwassen vrouwtjes krijgen vaak kalkzakjes aan de zijkanten van de nek. Hierin worden de kalkreserves benodigd voor de aanmaak van de schaal van de eieren opgeslagen.

Daggekko's leggen per keer meestal twee hardschalige eieren. Deze worden, afhankelijk van de soort, los op een beschutte plaats gelegd (vrijlegger), of aan de ondergrond vastgekleefd (plakker). De Klemmer's daggekko is een zogenaamde vrijlegger. Deze kleeft de eieren dus niet aan de ondergrond, maar legt deze vaak op beschutte plaatsen zoals in holle gesleten stengels of bladoksels van planten.

Het legseizoen loopt van september tot februari, en in deze periode wordt er ongeveer om de vier weken een legsel geproduceerd. Om de eieren uit te laten komen kunt u ze in een afgesloten bakje met licht vochtig vermiculiet leggen. Dit bakje kan in het terrarium staan of in een speciale broedstoof.

De eieren komen na anderhalf tot twee maanden uit, waarbij de ontwikkelingstijd afhankelijk is van

de broedtemperatuur van de eieren. De jonge dieren zijn qua kleur en tekening het evenbeeld van de ouderdieren. Ze zijn ongeveer 3,5 centimeter lang, en kunnen het beste apart van de ouderdieren worden opgekweekt. Na anderhalf jaar zijn de dieren geslachtsrijp.

Ziekten en aandoeningen

Zorg ervoor dat u bij vragen over de gezondheid van uw gekko een dierenarts raadpleegt met specifieke kennis van reptielen.

Bacteriële infecties en parasitaire darminfecties, zoals wormen, amoeben of flagellaten, komen voornamelijk voor bij wildvangdieren en *Phelsumas* die onder verkeerde omstandigheden worden gehouden. Daarnaast kunnen dergelijke infecties in uw terrarium worden geïntroduceerd door de aankoop van nieuwe dieren. Het is daarom aan te raden nieuw aangekochte dieren eerst een paar weken in een quarantainebak te houden voordat u ze bij de andere dieren plaatst.

De meeste infecties zijn goed te behandelen met medicijnen wanneer u deze in een vroeg stadium constateert. Ga daarom naar een dierenarts zodra uw dieren minder actief worden, vermageren, minder eetlust of een afwijkende ontlasting hebben. Zorg dat u zo vers mogelijke ontlasting van de dieren in een potje voor onderzoek kunt afgeven. U kunt de ontlasting eventueel enige tijd bewaren in de koelkast. Uw dierenarts kan de ontlasting microscopisch onderzoeken en het passende medicijn voorschrijven.

Door een tekort aan kalk en/of vitamine D3 kan bij terrariumdieren rachitis ontstaan, een aandoening met weke botten die gemakkelijk vervormen en breken. De dieren kunnen dan niet meer goed lopen en klimmen en dus geen prooiën meer vangen. Ook diverse andere ziekteverschijnselen kunnen verband houden met deze oorzaak. Een goed vitaminen- en mineralenmengsel om de voedseldieren mee te bepoederen is dus zeer belangrijk.

In sommige gevallen treden er vervellingproblemen op. Dit is vaak te wijten aan een te droge leefomgeving en/of een gebrek vitaminen.

Benodigde ervaring

De Klemmer's daggekko is een betrekkelijk eenvoudig te houden hagedis. Voor het op een verantwoorde wijze houden van dit huisdier is geen specifieke ervaring nodig, maar enige ervaring met terraria is gewenst. Zorg ervoor dat u zich van tevoren goed informeert.

Aanschaf en kosten

Klemmer's daggekko's kunt u kopen bij een gespecialiseerde kweker of bij een goede reptielenspecialzaak. De kosten lopen uiteen van ongeveer 40 tot 120 euro per stuk. Daarnaast hebt u te maken met de eenmalige kosten voor het opstarten van een terrarium. Terugkerende kosten zijn er voor voedseldieren en elektriciteit voor verwarming en licht. Daarnaast kunt u voor kosten komen te staan als uw dier ziek wordt.

Let er bij de aankoop erop dat de dieren gezond en levendig ogen, en niet uit een overbevolkte bak komen. Koop geen vermagerde, beschadigde of ziek ogende dieren.

Kies bij de aanschaf altijd voor nakweekdieren. Bij de Klemmer's daggekko is dit bijna altijd het geval. Nakweekdieren zijn minder gevoelig dan wildvangdieren en hebben geen stressvol transport hoeven door te maken, met meestal uitdroging, vermagering en verwondingen tot gevolg. Daarnaast staat het voortbestaan van wilde populaties onder druk door het wegvangen van dieren. De Klemmer's daggekko staat op EU bijlage B en CITES Bijlage II. Het doel van CITES is om de

handel in bedreigde dier- en plantensoorten en de producten daarvan te reguleren. Vraag bij aankoop om de CITES papieren of een aankoopbewijs als het om nakweek gaat.

Aandachtspunten

Sluit u aan bij een terrariumvereniging. Dit levert veel zinnige informatie en leuke ervaringen op, en is ook nog gezellig.

Het Landelijk InformatieCentrum Gezelschapsdieren biedt onafhankelijke en betrouwbare informatie over het houden van huisdieren.

Versie: oktober 2014

©LICG

Kijk voor de meest recente informatie op www.licg.nl